สรุปการประชุมเชิงปฏิบัติการ
การพัฒนาศักยภาพบุคลากรในการดูแลสุขภาพช่องปากและระบบรายงานในกลุ่มผู้ถูกคุมขัง
วันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๕ เวลา ๐๙.๐๐ - ๑๕.๐๐ น.
ณ ห้องประชุมกองการเจ้าหน้าที่ อาคาร ๔ ชั้น ๓ กรมอนามัย
และผ่านระบบ video conference

วัตถุประสงค์การประชุม

เพื่อพัฒนาศักยภาพทันตบุคลากร บุคลากรสาธารณสุขสังกัดกระทรวงสาธารณสุข และกรมราชทัณฑ์ ในการดูแลสุขภาพช่องปาก เพิ่มโอกาสการเข้าถึงบริการและการดูแลสุขภาพช่องปากตามสิทธิขั้นพื้นฐานและเท่าเทียมตามหลักมนุษยธรรม และเพื่อให้มีการเชื่อมต่อและมีระบบรายงานในระบบข้อมูลสุขภาพของกระทรวงสาธารณสุข (Health Data Center) ภายใต้โครงการพระราชดำริ ราชทัณฑ์ ปันสุข ทำความดี เพื่อชาติ ศาสน์ กษัตริย์

กลุ่มเป้าหมาย

ทันตบุคลากร บุคลากรสาธารณสุข จากหน่วยบริการสังกัดกระทรวงสาธารณสุข กรมราชทัณฑ์ และกรุงเทพมหานคร ครอบคลุมพื้นที่ ๗๗ จังหวัด รวมทั้งสิ้น ๓๕๐ คน

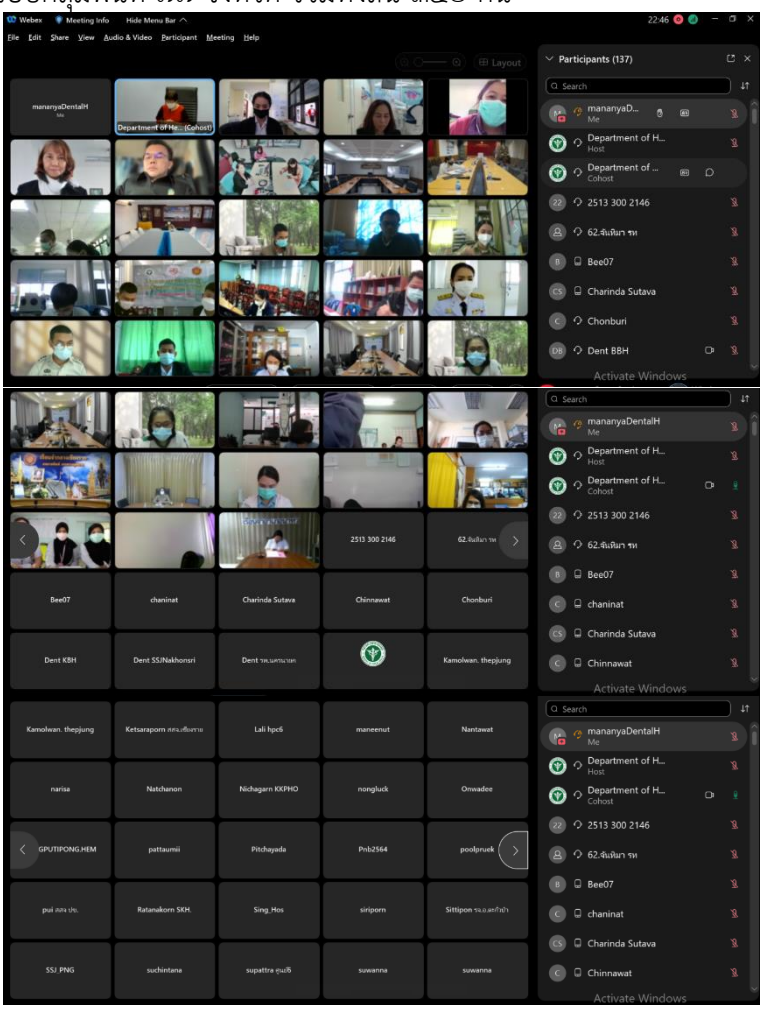

พิธีเปิดการประชุม

โดย นพ.สราวุฒิ บุญสุข รองอธิบดีกรมอนามัย

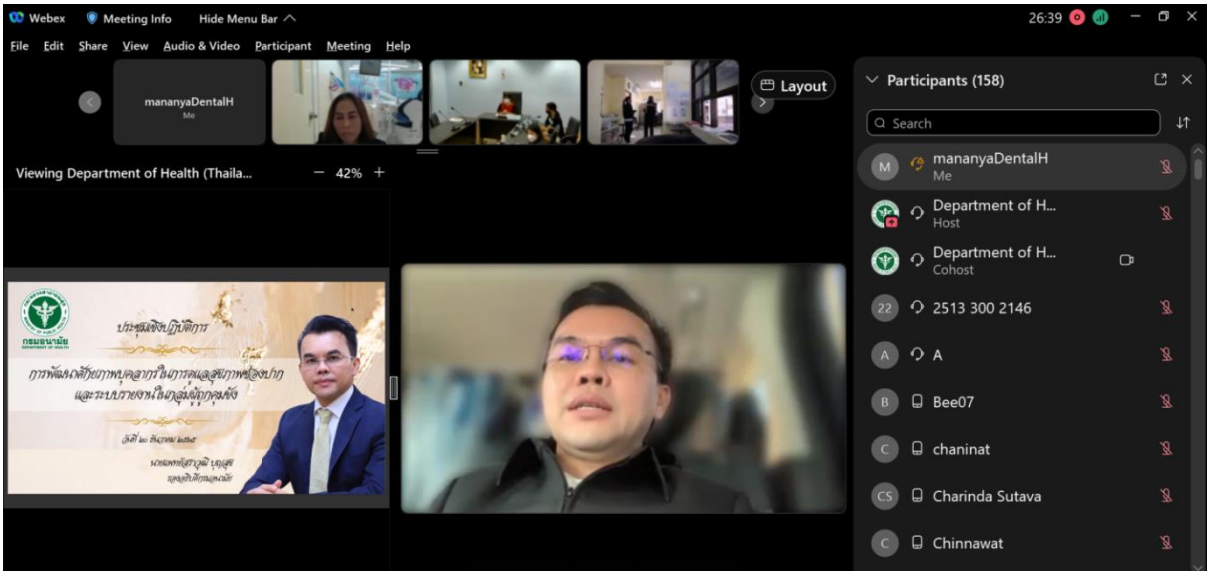

การบรรยาย เรื่อง การขับเคลื่อนการดำเนินงานทันตสาธารณสุข ภายใต้โครงการพระราชดำริ ราชทัณฑ์ ปันสุข ทำความ ดี เพื่อชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ปี ๒๕๖๖

โดย ทพญ.วรางคนา เวชวิธี ผู้อำนวยการสำนักทันตสาธารณสุข

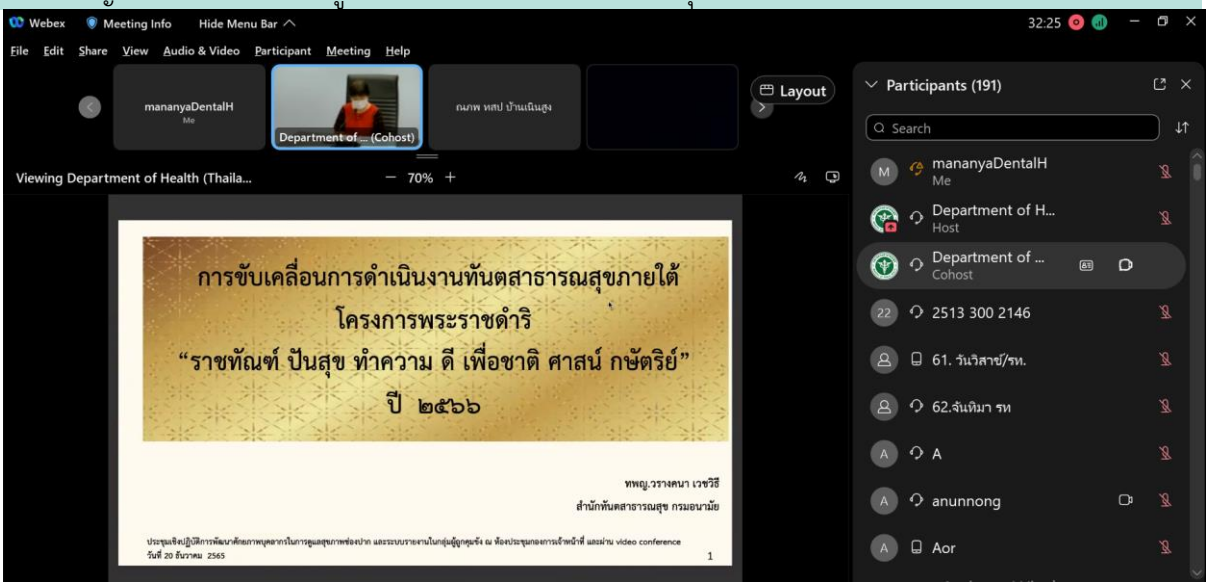

กิจกรรมทันตสาธารณสุขที่ดำเนินการ ภายใต้โครงการ ฯ ปี ๒๕๖๓ – ๒๕๖๕

- การตรวจคัดกรองสุขภาพช่องปาก ผู้ถูกคุมขัง
- ผู้ถูกคุมขังได้รับบริการทันตสุขภาพอย่างน้อย ๑ ครั้ง/ปี
- พัฒนาระบบเชื่อมต่อข้อมูลกับระบบข้อมูลสุขภาพ HDC ของกระทรวงสาธารณสุข ซึ่ง (มากกว่าครึ่งของหน่วยบริการในเรือนจำ ร้อยละ ๕๗.๓ สามารถเชื่อมต่อ HDC แล้ว)
- สร้างเสริมความรอบรู้ด้านสุขภาพช่องปาก แก่ผู้ถูกคุมขัง หรือ ผ่านอาสาสมัครเรือนจำ (อสรจ.)
- กำลังพัฒนานวัตกรรมทันตกรรมทางไกล (teledent) เพื่อให้คำปรึกษาแนะนำดูแลเบื้องต้น

ผลการดำเนินงาน

- ผู้ถูกคุมขังได้รับการคัดกรองสุขภาพช่องปาก ⇨ ประเด็นพัฒนาเพิ่มการตรวจคัดกรองให้ครอบคลุมผู้ถูกคุมขังแรกรับ (เข้าใหม่) เพื่อเฝ้าระวังทันตสุขภาพ
  ๑. พัฒนาการตรวจคัดกรองในเขตสุขภาพที่มีผลการดำเนินงานไม่ถึงเกณฑ์ เนื่องจากเรือนจำปด จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด- ๑๙
  ๒. สงเสริมใหเกิดการตรวจคัดกรองได้ในเรือนจำ โดยบุคลากรทางการแพทย์ และสาธารณสุขในสถานพยาบาลเรือนจำ หรือ อาสาสมัครสาธารณสุขเรือนจำ (อสรจ.) ในเรือนจำ ที่ได้ผ่านการพัฒนาศักยภาพในด้านการตรวจฟันผู้ถูกคุมขังด้วยกันเอง จากโรงพยาบาลแม่ข่าย
- ผู้ต้องขังได้รับการรักษาทางทันตกรรมอย่างน้อย ๑ ครั้ง/คน/ปี ⇨ ประเด็นพัฒนาการเข่าถึงบริการ
  ๑. สงเสริมใหผู้ตองขังมีความรอบรูในการดูแลตนเองและเพื่อนผู้ต้องขังดานสุขภาพชองปากและรางกาย (บูรณาการกับสำนักส่งเสริมสุขภาพ)
  ๒. ปรับเปลี่ยนสิ่งแวดลอมใหเอื้อตอการมีสุขภาพชองปากที่ดี
  ๓. นำนวัตกรรมทางไกล (Teledent) เพิ่มโอกาสการเข้าถึงบริการใหคำปรึกษา

กิจกรรมดำเนินงานทันตสาธารณสุขภายใต้โครงการ ฯ ปี ๒๕๖๖

๑. เพิ่มการเข้าถึงบริการ

๒. การพัฒนาระบบรายงาน การเชื่อมต่อฐานข้อมูล เพื่อสามารถเห็นภาพรวมทั้งระบบ สามารถดูข้อมูลรายบุคคล เชิงรุกได้ ซึ่งในปัจจุบันมีการลงข้อมูลทั้งรูปแบบ ดิจิทัล และ กระดาษ

๓. บูรณาการร่วมกับสำนักส่งเสริมสุขภาพในการดูแลสุขภาพองค์รวม โดยเสริมสร้างความรอบรู้ด้านส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อมทั้ง ๖ ด้าน ได้แก่ ด้านการดูแลสุขภาพช่องปาก โภชนาการ ออกกำลังกาย อนามัยแม่และเด็ก ผู้สูงอายุ อนามัยสิ่งแวดล้อมและด้านสุขาภิบาลอาหารและน้ำ และปรับเปลี่ยนสิ่งแวดล้อมเพื่อเอื้อต่อการมีสุขภาพดี

<u>**ประเด็นแลกเปลี่ยนเพิ่มเติม**</u> เพื่อการขับเคลื่อนทั้งระบบ

- ข้อสังเกตจากผลการดำเนินงานใน เขตสุขภาพที่ ๑ พบว่าการตรวจสุขภาพช่องปากน้อยกว่าผู้ต้องขังที่มีปัญหาสุขภาพช่องปาก อาจเกิดความผิดพลาด/คลาดเคลื่อนของการลงรายงาน/ข้อมูล หรืออาจมีการให้การรักษาตามความจำเป็นเร่งด่วนก่อนที่จะมีการลงบันทึกการตรวจสุขภาพช่องปาก
- โรงพยาบาลขอนแก่น แจ้งว่า ข้อมูลของผู้ถูกคุมขังไม่สามารถเปิดเผยข้อมูลได้ ฝากส่วนกลางประสานเรื่องแนวทางการเชื่อมข้อมูลที่ชัดเจน และเสนอให้ส่วนกลางออกแบบแบบฟอร์มการตรวจช่องปากเพื่อเป็นมาตรฐานเดียวกัน
- ส่วนกลางได้ตอบประเด็นนี้ว่า มีเฉพาะสถานพยาบาลเรือนจำและโรงพยาบาลแม่ข่ายเท่านั้นที่จะสามารถเห็นข้อมูลของผู้ถูกคุมขังได้

การบรรยาย เรื่อง การดำเนินงานทันตสาธารณสุขในสถานบริการเรือนจำ : กรณีศึกษา รพ.บ้านบึง
โดย ทพญ.พนิดา ชุมจันทร์ ทันตแพทย์ชำนาญการพิเศษ รพ.บ้านบึง

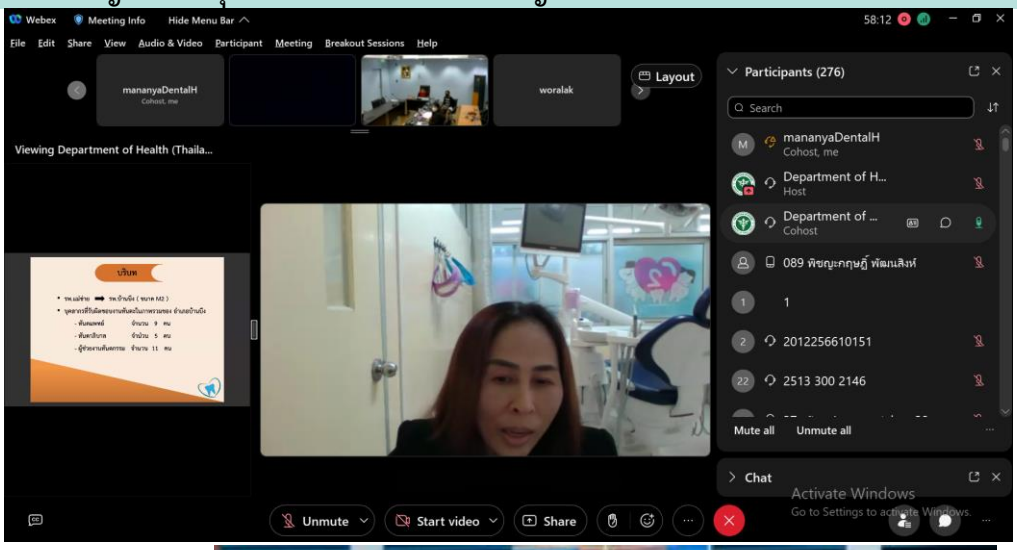

เรือนจำกลางชลบุรี มีรพ.บ้านบึง เป็นโรงพยาบาลแม่ข่าย รับผิดชอบงานการดำเนินงานมาตั้งแต่ปี ๒๕๖๐ แรกเริ่มมีผู้ต้องขังในความดูแล ๕,๗๓๕ คน เป็นผู้ต้องขังชายที่มีโทษจำคุก ๑๕ ปี ถึงตลอดชีวิต การดำเนินงานทันตสาธารณสุขในเรือนจำ มีการแบ่งผู้รับผิดชอบชัดเจน โดยประกอบด้วย ทันตแพทย์ ๒ คน ทันตาภิบาล ๓ คน และผู้ช่วยงานทันตกรรม ๒ คน

- **ผลงานที่ผ่านมา ๒๕๖๓ – ๒๕๖๔ :** ทางโรงพยาบาลบ้านบึงออกให้บริการสัปดาห์ละ ๑ ครั้ง และได้รับความช่วยเหลือจาก มูลนิธิ พอสว. ในการจัดให้บริการงานฟุ้งกระจาย ปีละ ๕ วันทำการ

- **ปี ๒๕๖๕** ดำเนินการโดยทีมรับผิดชอบจาก รพ.บ้านบึง ซึ่งให้บริการรักษา เช่น อุดฟัน ถอนฟัน ขูดหินปูน ผ่าฟันคุด และทำฟันปลอม ซึ่งรอเคลมการเบิกจ่ายเงินจากสปสช. หากได้รับเงิน high cost จากสปสช.ก็จะเริ่มดำเนินการต่อ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบดเคี้ยวของผู้ถูกคุมขังที่สูญเสียฟัน นอกจากนั้นมีการพัฒนาศักยภาพอสร. ในการดูแลสุขภาพช่องปากตนเองและเพื่อนผู้ถูกคุมขัง

หลักการทำงานสำคัญ

๑. Structure จัดหายูนิตทันตกรรม และพื้นที่ห้องทันตกรรม โดยได้รับการปรับปรุงห้องพยาบาลเป็นห้องทันตกรรมในเรือนจำ ซึ่งในช่วงการระบาดโรคโควิด ๑๙ ได้ปรับปรุงห้องให้เป็นไปตามมาตรฐาน เพื่อป้องกันการกระจายเชื้อ

๒. Staff มีการคัดเลือกคน จากความสามารถ การทำงานเป็นทีม อาศัยทั้งส่วน รพ.บ้านบึง และเรือนจำ

๓. System ได้เพิ่มรายการตรวจช่องปาก ไปกับการตรวจรับนักโทษใหม่ และมีการตรวจเชิงรุกตรวจถึงแดน ซึ่งการตรวจคัดกรองสุขภาพช่องปากใช้เวลาประมาณ ๕ - ๑๐ วันทำการ โดยจะตรวจทุกแดนทุกคน ที่ประสงค์ตรวจ ผู้ถูกคุมขังสามารถปฏิเสธไม่เข้ารับการตรวจฟันได้ ไม่บังคับตรวจ

การดำเนินงาน

- การตรวจสุขภาพช่องปากจะสัมพันธ์กับการบันทึกข้อมูล โดยมีการอบรมนักโทษชั้นดีให้เป็นอาสาสมัครรสาธารณสุขเรือนจำ (อสจร.) โดยยึดหลักการกรอกข้อมูลแบบ real-time ที่สุด และให้บันทึก/กรอกข้อมูลผ่านระบบ offline หลังจากนั้น รพ. บ้านบึง ก็จะมีการเชื่อมอัพโหลดข้อมูลเข้าระบบ HDC กระทรวงสาธารณสุข
- การปฏิบัติงาน จะมีการวางแผนล่วงหน้า ตั้งแต่ต้นปีงบประมาณ โดยตั้งเป้าหมาย และออกแบบงานแบ่งทีม ให้ชัดเจน เช่น ให้บริการทันตกรรม ร้อยละ ๓๐ ⇨ วางแผนทำงานทุก สัปดาห์ ๆ ละ ๒ วัน อย่างสม่ำเสมอ ซึ่งจะตั้งเป้าขั้นต่ำในการทำงาน เพื่อมุ่งสู่เป้าหมายที่กำหนด

ความท้าทายของงานและแผนงานที่จะพัฒนาต่อ

- **ปัจจัยความสำเร็จ** ส่วนหนึ่งที่สำคัญคือผู้บริหาร หากให้ความสำคัญและสนับสนุน จะทำให้งานเกิดความสำเร็จ
- **แผนพัฒนาต่อ** : การจัดบริการใส่ฟันเทียมให้กับนักโทษ ซึ่งผู้ต้องขังที่อยู่นานเกิน ๕ ปี จะพบปัญหาการสูญเสียฟันมาก จึงต้องการจัดบริการให้มีฟันทดแทน สามารถเคี้ยวอาหารได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น
- **ความยั่งยืนของการปฏิบัติงาน** : ในปี ๒๕๖๖ งบประมาณในการให้บริการผู้ถูกคุมขังได้ถูกรวมอยู่ในงบ UC ของโรงพยาบาล ซึ่งเป็นความท้าทายและมีข้อจำกัดมากในการบริหารจัดการ เนื่องจากการให้บริการเรือนจำขึ้นอยู่กับผู้ให้บริการ ที่จะต้องเชิงรุกไปจัดบริการให้ หากโรงพยาบาลแม่ข่ายไม่เข้าไปให้บริการ ผู้ถูกคุมขังเหล่านั้นก็จะไม่สามารถเดินเข้ามารับบริการได้ด้วยตนเองเหมือนประชาชนทั่วไป

ข้อคิดเห็นและแลกเปลี่ยนเพิ่มเติม

๑. การใส่ฟันเทียม เป็นบริการที่มีต้นทุนสูง เบิกจ่ายได้ทุกสิทธิ ส่วนผู้ต้องขังเมื่อเข้าไปอยู่ในเรือนจำจะใช้สิทธิบัตรทองทั้งหมด สามารถเบิกค่าใช้จ่ายจาก สปสช. ได้เลย
   - ปัจจุบันรพ.บ้านบึง ได้เริ่มจัดบริการใส่ฟันเทียมให้ผู้ต้องขังไปแล้ว ๔ ราย อยู่ระหว่างการตั้งเบิกจาก สปสช.

๒. การตรวจสุขภาพช่องปาก โดยทันตบุคลากร หัวข้อทันตกรรมบริการ (ข้อ ๑๓ : ๐๒,๐๖) ซึ่งเป้าหมายของการตรวจคัดกรองเพื่อให้ผู้ต้องขังได้รับบริการ เป็นการเพิ่มความครอบคลุมของการเข้าถึงบริการในกลุ่มผู้ต้องขัง

๓. การจัดบริการทันตกรรม เพื่อให้ผู้ถูกคุมขังได้รับบริการตามความจำเป็น แต่เนื่องจากการเข้าถึงบริการของผู้ถูกคุมขังยังไม่ครอบคลุมทุกคน จึงอาจเพิ่มงานส่งเสริมป้องกันให้มากขึ้น เพื่อสามารถดูแลตนเองได้ นอกจากนั้นการสร้างสิ่งแวดล้อม รวมถึงความรอบรู้ให้ผู้ต้องขังสามารถดูแลช่องปากตนเองได้ เป็นสิ่งที่ควรทำควบคู่กันไป

๔. ศอ. ๗ เสนอให้ตั้งตัวชี้วัดเป็นงานบริการส่งเสริมป้องกัน แต่หากเป็นงานบริการรักษา ควรเป็นบริการที่จำเป็นต้องได้รับจริง ๆ

๕. สำหรับการอบรมอาสาสมัครสาธารณสุขเรือนจำ แบ่งเป็น ๓ ฐาน ที่สามารถฝึกและปฏิบัติจริง คือ

- ตรวจสุขภาพช่องปาก
- ส่งเสริมทันตสุขภาพ (การฝึกแปรงฟัน ใช้ไหมขัดฟัน)
- ได้รับทันตสุขศึกษา

จุดประสงค์ของ อสรจ. เพื่อเป็นที่ปรึกษากับเพื่อนผู้ถูกคุมขังในแดนที่รับผิดชอบได้ ส่วนประเด็นสิ่งแวดล้อมในเรือนจำ เช่น การขายน้ำอัดลม หากจะขับเคลื่อนเสนอให้ทำเป็นภาพใหญ่ในระดับนโยบายจากส่วนกลาง ต้องทำให้เป็นกระแส เพื่อขับเคลื่อนในภาพรวมทั้งหมด

๖. เรือนจำบางขวาง เสนอให้ ทันตสาธารณสุขของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด เข้ามามีบทบาทช่วยในการ workshop ในเรือนจำ จะเป็นประโยชน์อย่างมาก

การอภิปราย เรื่อง เครือข่ายการดำเนินงานทันตสาธารณสุขและการพัฒนาระบบข้อมูลในเรือนจำ

โดย ทพญ.ปวีณา คุณาธิปพงษ์ ทันตแพทย์ชำนาญการพิเศษ รพ.ธัญบุรี

นางสาววนิษา น้อยสว่าง เจ้าพนักงานทันตสาธารณสุขปฏิบัติงาน รพ.ธัญบุรี

นางสาวมลิวัลย์ จอมคำ พยาบาลวิชาชีพชำนาญการพิเศษ ทัณฑสถานบำบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานี

ผู้ดำเนินการอภิปราย ทพญ.ดร.จรัสศรี ศรีนฤพัฒน์ สำนักทันตสาธารณสุข

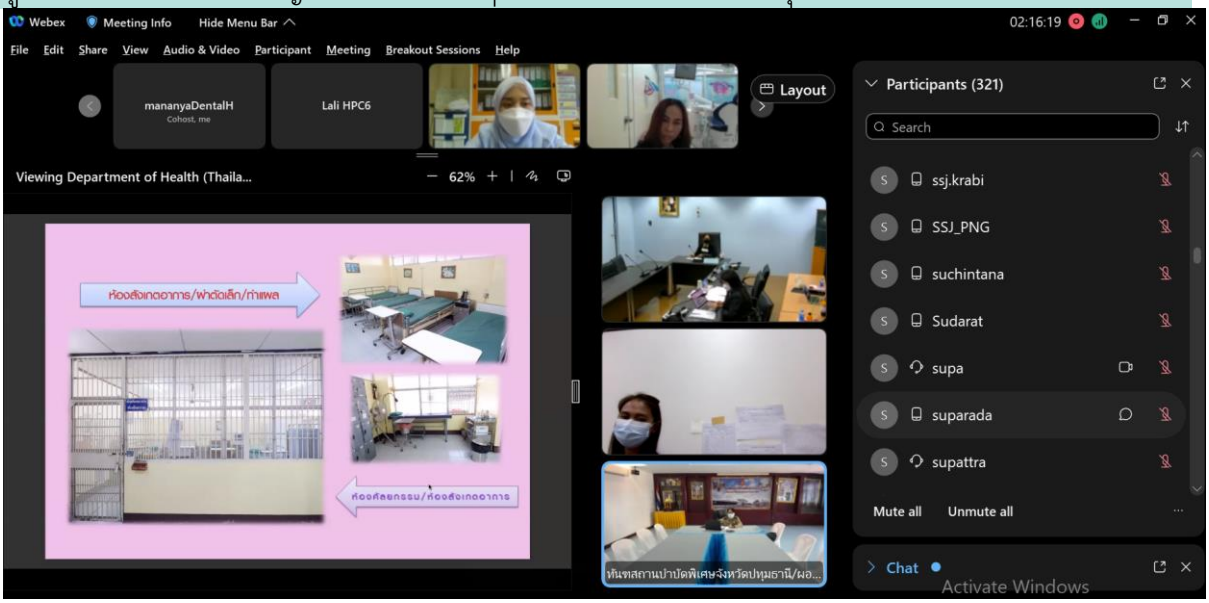

ราชทัณฑ์ในความรับผิดชอบ

- ทัณฑสถานบำบัดพิเศษหญิงธัญบุรี : มีการออกหน่วยจัดบริการ ๒ รอบ รอบแรกเป็นบริการ ถอนฟัน และ รอบที่ ๒ บริการอุดฟัน ขูดหินปูน
- ทัณฑสถานบำบัดพิเศษ จังหวัดปทุมธานี : ให้บริการถอนฟัน เดือนละ ๑ ครั้ง
- เรือนจำอำเภอธัญบุรี : ให้บริการถอนฟัน ซึ่งกำลังดำเนินการใน Phase II ของโครงการ
- และสถานกักขังกลาง จังหวัดปทุมธานี

กรอบการดำเนินงาน

- อบรม อาสาสมัครสาธารณสุขในเรือนจำ ปีละ ๒ ครั้ง
- ตรวจให้การรักษา อย่างน้อยเดือนละ ๑ ครั้ง

โดย

- กำหนดแผนและแนวทางการลงพื้นที่ วางแผนงานตามจำนวนผู้ต้องขังที่ต้องได้รับการตรวจและรักษา
- ส่งเป้าหมายการดำเนินงานตามแผนให้ทางกรมราชทัณฑ์
- ทีมร่วมกันออกพื้นที่ให้บริการทันตกรรมแก่ผู้ต้องขัง
- อัพเดทข้อมูลกับทัณฑสถาน ทั้งจำนวนผู้ต้องขังที่เพิ่มขึ้น เพื่อคิดจำนวน ตามเป้าหมายการตรวจฟัน โดยให้ อสรจ ที่ผ่านการฝึกอบรมการตรวจสุขภาพช่องปากโดยทันตบุคลากรโรงพยาบาลแม่ข่ายแล้ว ช่วยตรวจผู้ถูกคุมขังกลุ่มเข้าใหม่ และติดตามผู้ต้องขังที่ต้องได้รับการตรวจสุขภาพช่องปากที่เพิ่มขึ้น และนำมาปรับแผนงานให้เหมาะสมสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน

- ลงข้อมูลในระบบโปรแกรมของสถานพยาบาลราชทัณฑ์ โดยอสรจ.ที่ผ่านการอบรมการลงบันทึกข้อมูลการตรวจฟันแล้ว นำข้อมูลที่บันทึกส่งออกให้โรงพยาบาลแม่ข่าย
- ตรวจสอบและติดตามผลระบบรายงาน

กิจกรรม อบรมอาสาสมัครสาธารณสุขในเรือนจำ

- อบรมให้ความรู้ : การตรวจฟัน การสอนแปรงฟัน ฝึกปฏิบัติจริง
- ฝึกการตรวจสุขภาพช่องปากให้ผู้ต้องขังในแดนตนเอง : ออกแบบแบบตรวจอย่างง่ายกับผู้ต้องขัง และบันทึกลงแบบฟอร์มที่จัดทำขึ้น เป็นภาพสี ง่ายต่อการตรวจ (จากหน้า Dental และเพิ่มรูปภาพให้ผู้ต้องขังเข้าใจง่าย)

ขั้นตอนการลงข้อมูลบริการทันตกรรมในกลุ่มผู้ถูกคุมขัง

- สอนการลงข้อมูลผู้รับผิดชอบในโครงการ ด้วยโปรแกรม HosXP PCU เข้าใช้งานโดยรหัสสถานพยาบาล ๕ หลักของแต่ละที่
- บันทึกข้อมูลผู้ถูกคุมขังในโปรแกรมให้ครบถ้วน (มีการบันทึกข้อมูลวัสดุสิ้นเปลืองด้วยทุกครั้ง)

ทัณฑสถานบำบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานี

ทัณฑสถานบำบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานี ควบคุมผู้ต้องขังเด็ดขาดชาย เฉพาะยาเสพติดให้โทษ กำหนดโทษไม่เกิน ๒๐ ปี มีสถานพยาบาลภายในเรือนจำ โดยมีกิจกรรมดำเนินงานด้านทันตสาธารณสุข ดังนี้

- อบรม อาสาสมัครสาธารณสุขในเรือนจำ จำนวน ๙๐ คน (คิดเป็น ๑ : ๒๓ คน) ปีละ ๒ ครั้ง
- ฝึกปฏิบัติ สอนการแปรงฟันที่ถูกวิธี แก่ผู้ถูกคุมขัง และ อสรจ.
- มีการตรวจสุขภาพช่องปากในผู้ถูกคุมขังรับย้าย
- การให้บริการหน่วยทันตกรรมเคลื่อนที่ โรงพยาบาลธัญบุรี มีการถอนฟัน/เคลือบฟลูออไรด์วานิช

การลงข้อมูล HDC

- บันทึกข้อมูลการให้บริการด้วยโปรแกรม HOS xP PCU และ โปรแกรมส่งออกข้อมูลด้วย BMSHOSxPE เพื่อดึงออกข้อมูล ๔๓ แฟ้ม ไปยังสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดปทุมธานี

การบรรยายหัวข้อ

แนวทางการลงข้อมูลทันตสุขภาพ ในระบบข้อมูลสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข (Health Data Center: HDC)

โดย นายปางพุฒิพงศ์ เหมมณี นักวิชาการสาธารณสุขปฏิบัติการ สำนักทันตสาธารณสุข

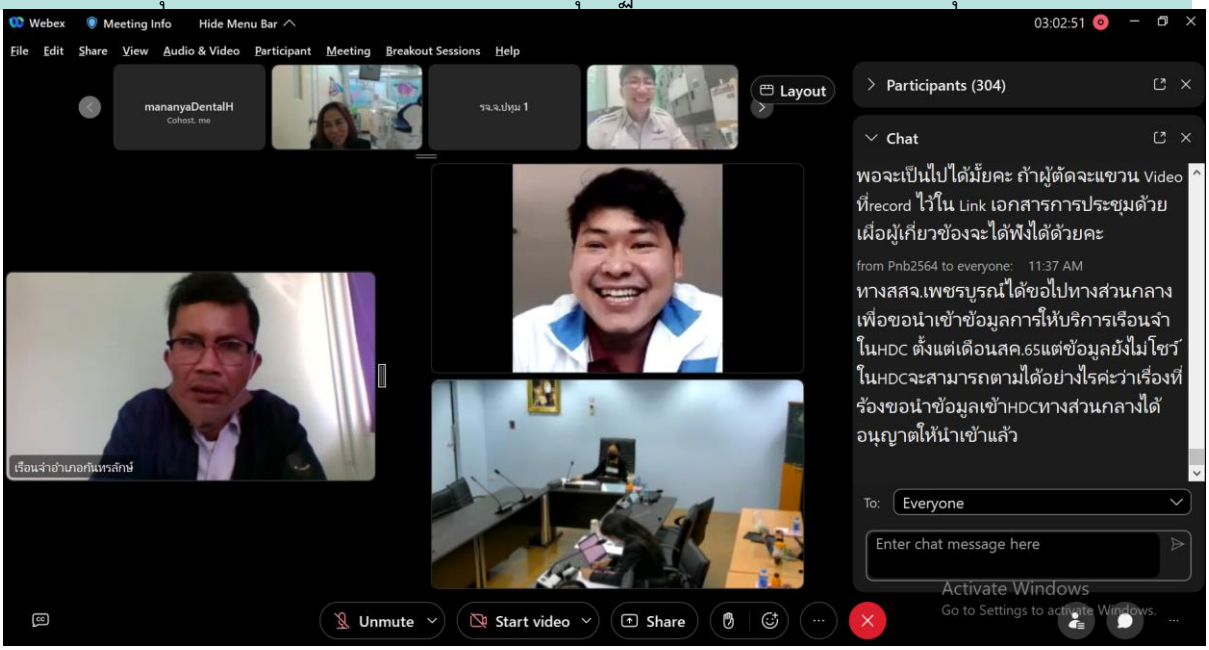

HDC คือคลังข้อมูลสุขภาพ

- มีทั้งระบบจังหวัด เขต และประเทศ
- เพื่อสนับสนุนให้ผู้บริหารประกอบการตัดสินใจในประเด็นต่าง ๆ ได้

ขั้นตอนการขอทะเบียนผู้ใช้งาน (Username) สำหรับเข้าใช้งาน

- แจ้งไปยังกลุ่มงานยุทธศาสตร์ของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด เพื่อขอส่งข้อมูลจากเรือนจำ (ชื่อ, รหัสสถานพยาบาลเรือนจำ ระบุชื่อผู้รับผิดชอบ) อาจประสานโดยตรงกับโรงพยาบาลแม่ข่ายที่รับผิดชอบ
- สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด ทำหนังสือถึงทั้ง ๒ หน่วยงาน ได้แก่

  หน่วยงานที่ ๑ กองยุทธศาสตร์และแผนงาน สำนักปลัดกระทรวงสาธารณสุข เพื่อตรวจสอบรหัส

  หน่วยงานที่ ๒ ผู้อำนวยการศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและสำนักปลัดกระทรวงสาธารณสุข เพื่อเปิดส่งข้อมูล

******* หมายเหตุ มีความจำเป็นต้องติดต่อหน่วยงานทั้ง ๒ แห่ง**

สำหรับหน่วยบริการที่ได้ลงทะเบียนผู้ใช้งานเรียบร้อยแล้ว ให้ทำตามขั้นตอนดังนี้

สรุปขั้นตอนการส่งและการตรวจสอบข้อมูลของหน่วยบริการ

๑. หน่วยบริการส่งออก zipFile ๔๓ แฟ้ม จากโปรแกรมหน่วยบริการ
๒. นำเข้าระบบ HDC On Cloud ของจังหวัดตนเอง
๓. ตรวจสอบคิวการนำเข้า
๔. ตรวจสอบผลการนำเข้าข้อมูล zipFile ที่ ERROR ภายหลังการเข้าเรียบร้อยแล้ว
๕. ปรับปรุงข้อมูลจากหน่วยบริการ หาก ERROR ให้บันทึกข้อมูลให้สมบูรณ์ตามโครงสร้าง ๔๓ แฟ้ม ที่สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ (สนย.) กำหนด โดยเฉพาะ NULL or NOT NULL
๖. ส่งข้อมูลที่ปรับปรุงแล้วเข้าระบบ HDC แล้วเริ่มกระบวนการตรวจสอบอีกครั้ง
๗. หากสถานพยาบาลเรือนจำ ไม่สามารถดำเนินการได้ ให้ปรึกษาโรงพยาบาลแม่ข่าย (กลุ่ม IT ของโรงพยาบาล) ในส่วนการส่งออกข้อมูล รพ.แม่ข่ายอาจปรึกษา กลุ่ม IT ของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด

ประเด็นแลกเปลี่ยนเพิ่มเติม

I เป้าหมายการดำเนินงาน

๑. เรือนจำพังงา เร่งการถอนรากฟันผุ แต่เป้าหมายการดำเนินงานเรือนจำปีนี้ เน้นการตรวจสุขภาพช่องปากผู้ถูกคุมขัง มากกว่างานบำบัดฉุกเฉินและประโยชน์ที่ผู้ต้องขังพึงได้รับ จนลดคนไข้ถอน เพื่อมาทำการตรวจลงข้อมูล

ส่วนกลางชี้แจงว่า เป้าหมายการตรวจสุขภาพช่องปากปี ๒๕๖๖ คือ ร้อยละ ๖๐ และให้บริการทันตกรรม ร้อยละ ๓๐ (ซึ่งเป็นตัวชี้วัดเดิม)

๒. โรงพยาบาลแม่ข่าย ได้พูดถึงเป้าหมายการให้บริการทันตกรรม ร้อยละ ๓๐ เยอะเกินไป ไม่เป็นธรรมกับพื้นที่ ซึ่งมีเรือนจำขนาดใหญ่ ที่มีจำนวนผู้ต้องขังมาก อยู่ในเขตความรับผิดชอบ ในขณะที่ทันตบุคลากรและทรัพยากรมีอย่างจำกัด

II ด้านระบบข้อมูล/โปรแกรมการบันทึกข้อมูล

Q๑ การเรียกดูรายงานใน HDC หัวข้อกิจกรรมการตรวจฟัน และการให้บริการทันตกรรม ในผู้ต้องขัง ทางสำนักจะดูจากรายงานข้อไหน

A๑ https://hdcservice.moph.go.th/ >> กลุ่มรายงานมาตรฐาน >> ทันตกรรม(บริการ)

การให้บริการทันตกรรม ข้อ ๑. ผู้ป่วยนอกที่รับบริการทางทันตกรรม รวมทุกสิทธิ์ (คนต่อสถานบริการ)

การตรวจฟัน ข้อ ๑๓.๑ ตรวจสุขภาพช่องปากรวมทุกกลุ่ม ตรวจเพื่อวางแผน รักษา และประเมินผลโดยทันตบุคลากร (คน) (dental)

Q๒ เรือนจำจังหวัดสิงห์บุรีเคยเข้าระบบ HDC แล้ว ข้อมูลโดนตัดออกจากระบบ

ด้านโครงสร้างบุคลากรและค่าตอบแทน

๑. เสนอให้ผลักดันให้เรือนจำ สามารถรับเจ้าพนักงานทันตสาธารณสุข (ทันตาภิบาล) หรือ นักวิชาการทันตสาธารณสุข ได้ในเรือนจำ

๒. น่าจะให้มีกรอบทันตแพทย์ในเรือนจำ เหมือนพยาบาลวิชาชีพในเรือนจำ เพราะปัจจุบันทันตแพทย์จบใหม่มีมากพอที่จะทำงานในเรือนจำได้

๓. ควรมีการจ้างทันตแพทย์ นอกเวลาราชการเหมือนแพทย์ เพื่อให้เกิดความเท่าเทียมกันสำหรับผู้ให้บริการ

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

๑. เจ้าหน้าที่ห้องพยาบาล เรือนจำ ส่วนใหญ่ ไม่มีความรู้พื้นฐานในการใช้งานโปรแกรม/๔๓ แฟ้ม ขอเสนอให้ส่วนกลาง จัดประชุม เพื่ออบรมการใช้โปรแกรม

ส่วนกลาง รับเรื่องไป

๒. ไม่มีการพูดถึง meth mouth ที่เกิดจากการเล่นสารเสพติด และผุรุนแรงทั้งปาก

ส่วนกลาง อาจมีการเตรียมข้อมูลสำหรับการป้องกันสำหรับ กลุ่มนี้ ในอนาคต

Sharing

๑. เรือนจำสิงห์บุรี ให้บริการตรวจฟัน โดยทันตบุคลากร แก่ผู้ถูกต้องขังทั้งหมด เหมือน รพ.บ้านบึง โดย-

-ให้บริการตรวจฟัน และให้บริการทาฟลูออไรด์ อย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง

-ส่วนการให้บริการ เฉพาะการถอนฟัน ให้บริการทุกวันอังคารที่ ๒ ของเดือน โดยช่วงเช้าเป็นทีมรักษาจาก รพ.ชุมชน ภายในจังหวัด หมุนเวียนมาให้บริการ ส่วนช่วงบ่าย ให้บริการโดยทีมจาก รพ.สิงห์บุรี การส่งต่อคนไข้ที่ไม่สามารถให้การรักษาได้ในเรือนจำ **จะส่งต่อไปยัง รพ.สิงห์บุรี ทั้งหมด**

การให้บริการเฉพาะถอนฟันนั้น เนื่องจากไม่มีเก้าอี้ทำฟันในเรือนจำ ทาง รพ.แม่ข่าย ต้องนำเก้าอี้สนามและเครื่องมือในการรักษาทั้งหมดเข้าไปในเรือนจำ

-การอบรม อสรจ.ของจังหวัดสิงห์บุรี เป็นการอบรมแบบบูรณาการ โดยมีทีมจากสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสิงห์บุรี ทีมแพทย์จากกลุ่มงานเวชกรรมสังคม และกลุ่มงานทันตกรรม จาก รพ.สิงห์บุรี เข้าไปให้ความรู้ ทั้งทฤษฎี และการปฏิบัติ จัดอบรมปีละ ๑ ครั้ง และให้ทันตสุขศึกษาแก่ อสรจ. เพิ่มเติมอีก ปีละ ๑ ครั้ง

๒. เรือนจำกลางนครพนม ได้ดำเนินการตรวจคัดกรองโรคในช่องปาก ๑๐๐ % ให้บริการเช่นเดียวกับโรงพยาบาลบ้านบึง ทีมทันตกรรมจากโรงพยาบาลแม่ข่ายเข้าให้บริการทุกวันพุธของสัปดาห์ และมีบริการด้านทันตกรรมดังนี้ ถอนฟัน ขูดหินปูน อุดฟัน ผ่าฟันคุด รวมถึงรักษารากฟัน โดยรับบริการจากทีมโรงพยาบาลแม่ข่ายอาทิตย์ละ ๑ ครั้ง/สัปดาห์

๓. เรือนจำใน ๓ จังหวัดชายแดนใต้ พบมีผู้ต้องขังมีปัญหาเรื่องฟันมากกว่าที่อาจารย์บอก บางคนผ่านการเสพยา (Meth mouth) มากจนฟันผุทั้งปากเหลือแต่ตอติดที่เหงือก ประมาณ ร้อยละ ๗๐ ของผู้ต้องขังทั้งหมด ถ้าตามเป้าหมายการป้องกันและส่งเสริมสุขภาพช่องปากอย่างเดียวคงไม่สามารถแก้ปัญหาได้ทันท่วงที

ส่วนกลาง รับประเด็นนี้เพื่อเตรียมข้อมูลในการป้องกันสำหรับกลุ่มนี้ในอนาคต

๔. กรณีผู้ต้องขังใส่เหล็กจัดฟันอยู่ ควรจัดให้อยู่**กลุ่มเสี่ยงสูง**ในการจัดการ อาจจะเอาเหล็กออก หรือเน้นเรื่องการแปรงฟันที่เข้มข้น

๕. แนะนำใช้เก้าอี้ทำฟันในโรงพยาบาล ที่ถูกจำหน่ายชำรุด ไปไว้ในเรือนจำ ไม่ต้องยกเก้าอี้สนามเข้าออกเพราะจากเป้าหมาย ต้องเข้าอาทิตย์ละ ๑ – ๒ ครั้ง อยู่แล้ว

๖. ไม่มีบุคลากรที่ช่วยบันทึกข้อมูล พยาบาลทำทุกงาน

๗. อาจจะเพิ่มการตรวจช่องปากรวมทุกกลุ่ม (นับรวมการตรวจทั้งทันตบุคลากรและเจ้าหน้าที่สาธารณสุขอื่น) เหมือนของการตรวจช่องปากเด็ก ๐-๒ ปี ได้ไหม

๘. พังงาก็สภาพเหมือนธัญบุรีเลย เราต้องทำเองทุกอย่าง แต่จะเอายอด ตามเกณฑ์ เรือนจำขยายจาก ๑,๐๐๐ เป็น ๒,๕๐๐ คน ทำเป้าไม่ไหว

ข้อเสนอ

๑. มาตรฐานการบันทึกข้อมูล: ควรต้องสอดคล้องกัน

๒. เพิ่มศักยภาพพยาบาลหรือเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในการบันทึกข้อมูลใน HDC

๓. เสนอให้กำหนดนิยาม ของปัญหาการเข้าถึงบริการ **ร้อยละ ๓๐ เป็นเป้าหมายที่ท้าทายสำหรับพื้นที่ที่มีจำนวนผู้ต้องขังเยอะ**

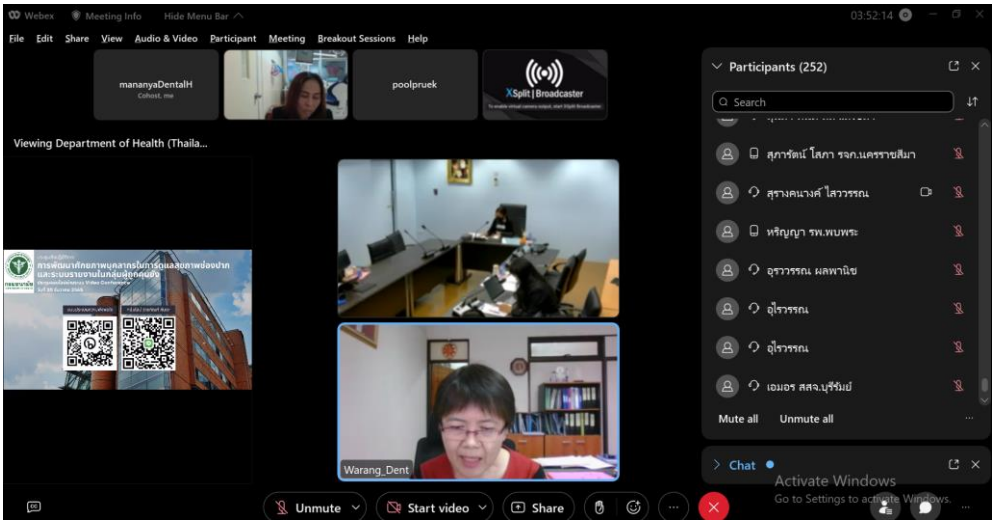

ภาพข่าวกิจกรรม

กรมอนามัย
DEPARTMENT OF HEALTH

ภาพข่าวกิจกรรม

สำนักทันตสาธารณสุข ฉบับที่ 049/2566

จัดทำโดย กลุ่มพัฒนาทันตสุขภาพวัยทำงานและผู้สูงอายุ

การพัฒนาศักยภาพบุคลากรในการดูแลสุขภาพช่องปาก และระบบรายงานในกลุ่มผู้ถูกคุมขัง

นพ.สราวุฒิ บุญสุข
รองอธิบดีกรมอนามัย

ทพญ.วรางคนา เวชวิธี
ผู้อำนวยการสำนักทันตสาธารณสุข

วันที่ 20 ธันวาคม 2565 เวลา 09.00 น. นพ.สราวุฒิ บุญสุข รองอธิบดีกรมอนามัย ให้เกียรติเป็นประธานในการเปิดการประชุมเชิงปฏิบัติการ **การพัฒนาศักยภาพบุคลากรในการดูแลสุขภาพช่องปาก และระบบรายงานในกลุ่มผู้ถูกคุมขัง** โดยผู้อำนวยการสำนักทันตสาธารณสุข ทันตแพทย์หญิงวรางคนา เวชวิธี เป็นผู้กล่าวรายงาน

การประชุมครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับการดูแลสุขภาพช่องปาก เพิ่มการเข้าถึงบริการแก่ผู้ถูกคุมขัง ตามสิทธิขั้นพื้นฐาน รวมถึงมีการเชื่อมต่อรายงานในระบบข้อมูลสุขภาพของกระทรวงสาธารณสุข (Health Data Center: HDC) ณ ห้องประชุมกองการเจ้าหน้าที่ อาคาร ๔ ชั้น ๓ กรมอนามัย และผ่านระบบ video conference

การประชุมครั้งนี้ ได้รับการสนับสนุนวิทยากรจากโรงพยาบาลบ้านบึง โรงพยาบาลธัญบุรี ทัณฑสถานบำบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานี สำนักทันตสาธารณสุข ผู้เข้าร่วมประชุมประกอบด้วยทันตบุคลากรจากสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด ผู้รับผิดชอบงานทันตสาธารณสุขจากกรมราชทัณฑ์ โรงพยาบาลแม่ข่าย ศูนย์อนามัย และสถาบันพัฒนาสุขภาวะเขตเมือง รวมจำนวนทั้งสิ้น ๓๕๐ คน ซึ่งการบรรยาย และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในครั้งนี้ จะช่วยเพิ่มการเข้าถึงบริการและมีข้อมูลที่มีคุณภาพ ลดความเลื่อมล้ำ ได้รับสิทธิเท่าเทียมกับประชาชนไทยทุกคน และเพิ่มคุณภาพชีวิตที่ดีให้แก่ผู้ถูกคุมขัง

ทพญ.หนิดา ชุมจันทร์
โรงพยาบาลบ้านบึง

ทพญ.ปวีณา คุณาธิปพงษ์
นางสาววนิษา น้อยสว่าง
โรงพยาบาลธัญบุรี

นางสาวมลิวัลย์ จอมค้ำ
ทัณฑสถานบำบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานี

ทพญ.ดร.จรัสศรี ศรีนฤพัฒน์
สำนักทันตสาธารณสุข

นายปางทุฒิพงศ์ เหมมณี
สำนักทันตสาธารณสุข

กรมอนามัยส่งเสริมให้คนไทยสุขภาพดี

www.anamai.moph.go.th

ซักถาม และอภิปราย

ดูวิดีโอย้อนหลังได้ที่ Link

https://mega.nz/file/oogkkbiQ#P๔l๒๙p๑R๖kSdJz๓k๖qL_AsN๗y๑T๖uZagonJxSpaUZ๖c

นัดประชุมเพื่อติดตามงาน ๓ เดือน

ปิดการประชุมเวลา ๑๔.๐๐ น.